

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра сучасної та бальної хореографії

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ**

**Латиноамериканський бальний танець та методика його
викладання**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 024 Хореографія
освітньої програми **Бальна хореографія**

Харків, 2024

УДК 793.33(8=134):378.147](073.034)

Л 27

Друкується за рішенням
Науково-методичної ради ХДАК (протокол № 13 від 29.04.2024 р.)
Рекомендовано радою факультету хореографічного мистецтва
(протокол № 9 від 19.04.2024 р.)
Рекомендовано кафедрою сучасної та бальної хореографії
(протокол № 12 від 12.04.2024 р.)

Рецензенти:

Катерина Бортник, доцент, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри народної хореографії Харківської державної академії культури

Олександра ШИРОКОВСЬКА, старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії Харківської державної академії культури

Укладачі:

Микола БЕРДНІК, викладач кафедри сучасної та бальної хореографії;

Кирило ШКУРСЬВ, старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат мистецтвознавства, заслужений тренер України зі спортивних танців.

Л 27 Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання : інструкт.-метод. матеріали до практ. занять з дисципліни першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. 024 «Хореографія», освітня програма «Бальна хореографія» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. сучасної та бальної хореографії ; [уклад.: М. М. Берднік, К. І. Шкурєєв]. – Харків : ХДАК, 2024. – 21 с.

Навчальна дисципліна Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання спрямована на формування теоретичної і практичної готовності здобувачів освіти до творчої, організаційної, педагогічної, мистецької діяльності, професійної самореалізації в сучасних історико-культурних умовах через засвоєння особливостей історичного розвитку, музичної основи, визначальних понять і положень сучасної латиноамериканської хореографії і опанування практичних навичок виконання танців конкурсної програми.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до навчального плану першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 024 Хореографія освітньої програми Бальна хореографія.

УДК 793.33(8=134):378.147](073.034)

© Харківська державна академія культури, 2024
© Берднік М.М., 2024
© Шкурєєв К.І., 2024

ВСТУП

Навчальна дисципліна Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання є основною для підготовки бакалаврів зі спеціальності 024 Хореографія освітньої програми Бальна хореографія. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з дисципліни призначені розвинути і закріпити теоретичні знання здобувачів освіти, вдосконалити навички виконання і викладання.

Мета курсу – підготувати виконавця, викладача латиноамериканського бального танцю дитячого або дорослого танцювального колективу, діяльність якого спрямована на різні форми занять бальними танцями, як-то: школа чи студія бального танцю; танцювально-спортивний клуб; ансамбль бального танцю, команда танцювально-спортивного формейшн, колектив професійних виконавців бальних танців. Засвоїти теоретичні та практичні навички фахового виконання танців, які входять до конкурсних програм, вивчити та оволодіти методиками викладання з латиноамериканського бального танцю. Вивчити прийоми (методи) втілення засобами латиноамериканського бального танцю та розкриття ними музичної драматургії мовою хореографії, мовою пластичних образів.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності:

- Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

Спеціальні компетентності:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.
- Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.
- Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).
- Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

- Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.
- Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.
- Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.
- Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.
- Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

Програмні результати навчання:

- Знати історію та сучасний стан розвитку латиноамериканського бального танцю;
- теоретичні положення з техніки міжнародної програми латиноамериканських бальних танців;
- принципи побудови музичних творів супроводу сучасних бальних танців;
- сучасний набір стандартизованих фігур латиноамериканських танців міжнародної програми;
- загальні принципи побудови навчальних і конкурсних композицій латиноамериканських бальних танців різного рівня складності;
- методику викладання латиноамериканських бальних танців;
- уміти слухати і аналізувати музику, розуміти її розміри та акценти, образність, і відповідно до цього, будувати композиції для виконання учнями;
- технічно грамотно та емоційно виразно, з достатнім використанням фізичних можливостей демонструвати композиції латиноамериканських бальних танців в парі;
- обучати латиноамериканському бальному танцю учнів різних вікових груп, вміти методично грамотно подавати матеріал
- використовувати на практиці принципи викладання латиноамериканських бальних танців.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Музика в латиноамериканському танці.

Мета вивчення: Досконало вивчити принципи і методи використання музики при створенні хореографії з латиноамериканського танцю. Латиноамериканська танцювальна музика. Музика для змагань з бального танцю, вимоги до мелодій. Драматургія музикального твору.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Уолтер Лерд та його внесок у систематизацію й узагальнення творчих досягнень у галузі латиноамериканського танцювального мистецтва.
2. Вимоги до виконавця латиноамериканського бального танцю.
3. Дослідники бального танцю світу.
4. Видатні українські вчителі та виконавці бального танцю.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Єдність руху і музики в її елементарній формі на початковому етапі навчання.

Завдання 2. Організація рухів в умовах певного темпу і ритму, поступове ускладнення музичного оформлення відповідно до розвитку рухів і вправ.

Завдання 3. Різноманітність форм взаємозв'язку музики і танцю.

Основна література: 1, 2, 5, 9, 11, 12, 13. Додаткова література: 1,2,3,4,7,8,11,13.

Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Фігури рівня складності student, associate у танцях самба, ча-ча-ча, румба, джайв, пасодобль.

Мета вивчення: Засвоєння фігур напрямок руху, технічні особливості, ритм виконання.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Спадщина У. Лерда аналіз робіт.
2. Методика роботи з матеріалом книги «Техніка виконання латиноамериканських танців».
3. Аналіз механіки та техніки рухів танців латиноамериканської програми.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Проаналізувати структуру роботи з матеріалом по книзі У.Лерда «Техніка виконання латиноамериканських бальних танців».

Завдання 2. Провести комплексний аналіз запропонованих викладачем рухів.

Основна література: 1, 2, 7, 13. Додаткова література: 5,6,7,9,12,13.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Композиційне рішення танців самба, ча-ча-ча, румба, джайв, пасодобль використовуючи фігури рівня складності student, associate.

Мета вивчення: Скласти з рухів тренувальні вправи та конкурсні варіації у танцях латиноамериканської програми

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Зв'язок теорії та практики побудови тренувальних, конкурсних хореографій початкового рівня.
2. Міжнародні правила побудови хореографії у латиноамериканських танцях.
3. Правила музикальної побудови хореографії. Поняття «квадрата», музичної фрази, акцентів.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Повторити фігури рівня student, associate та методи їх зв'язку.

Завдання 2. Створити хореографічний текст, який буде гармонійно виконуватися у парі та інтегруватися на паркеті.

Завдання 3. Провести аналіз хореографії, описати, та дати практичні рекомендації к виконанню.

Основна література: 1, 2, 4, 10, 11, 13. Додаткова література: 1,5,12,13.

Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Фігури рівня складності member, fellow у танцях самба, ча-ча-ча, румба, джайв, пасадобль.

Мета вивчення: Засвоєння фігур напрямку руху, технічні особливості, ритм виконання.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Спадщина У. Лерда аналіз робіт.
2. Методика роботи з матеріалом книги «Техніка виконання латиноамериканських танців».
3. Аналіз механіки та техніки рухів танців латиноамериканської програми.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Проаналізувати структуру роботи з матеріалом по книзі У.Лерда «Техніка виконання латиноамериканських бальних танців».

Завдання 2. Провести комплексний аналіз запропонованих викладачем рухів.

Основна література: 1, 2. Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Основи постановочної та репетиційної роботи.

Мета вивчення: Засвоїти основні принципи постановочної та репетиційної роботи з виконавцями.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Особливості проведення репетиційної роботи.
2. Методика організації роботи в колективі.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Відпрацювання танцювальні комбінації. Уточнення виконання рухів.

Завдання 2. Перевірити композиційні перебудови виконавців, зробивши зауваження щодо слідування за гармонійність їх виконання

Завдання 3. Допомогти виконавцям у засвоєнні манери та характеру виконання

Основна література: 3, 8, 10, 11. Додаткова література: 3,4,5,7,8,13. Інформаційні ресурси: 1, 2, 3.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Композиційне рішення танців самба, ча-ча-ча, румба, джайв, пасодобль використовуючи фігури рівня складності member, fellow.

Мета вивчення: Скласти з рухів тренувальні вправи та конкурсні варіації у танцях латиноамериканської програми.

Обладнання:

1. Танцювальна зала

2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Зв'язок теорії та практики побудови тренувальних, конкурсних хореографій початкового рівня.
2. Міжнародні правила побудови хореографії у латиноамериканських танцях.
3. Правила музикальної побудови хореографії. Поняття «квадрата», музичної фрази, акцентів.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Повторити фігури рівня member, fellow та методи їх зв'язку.

Завдання 2. Створити хореографічний текст, який буде гармонійно виконуватися у парі та розподілятися на танцювальному майданчику.

Завдання 3. Провести аналіз хореографії, описати, та дати практичні рекомендації к виконанню.

Основна література: 1, 2, 4, 10, 11. Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Фігури рівня складності advance у танцях самба, ча-ча-ча, румба, джайв, пасадобль.

Мета вивчення: Засвоєння фігур напрямку руху, технічні особливості, ритм виконання.

Обладнання:

- Танцювальна зала
- Інтернет-ресурси
- Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Спадщина У. Лерда аналіз робіт.
2. Методика роботи з матеріалом книги «Техніка виконання латиноамериканських танців».
3. Аналіз механіки та техніки рухів танців латиноамериканської програми.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Проаналізувати структуру роботи з матеріалом по книзі У.Лерда «Техніка виконання латиноамериканських бальних танців».

Завдання 2. Провести комплексний аналіз запропонованих викладачем рухів.

Основна література: 1, 2. Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Композиційне рішення танців самба, ча-ча-ча, румба, джайв, пасодобль використовуючи фігури рівня складності advance.

Мета вивчення: поглиблене вивчення принципів створення конкурсних композицій латиноамериканських бальних танців рівня advance.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Класифікація рухів латиноамериканської програми. 4 рівня складності фігур бального танцю:

Student

Associate

Member

Fellow

2. Універсальні правила, складені з урахуванням Правил IDU які приймаються за основу при проведенні змагань серед Ювеналів та класифікаційних груп.

3. Правила складання композицій з латиноамериканської програми згідно класифікаційних рівнів Початківець, E, D, C клас у всіх вікових категоріях. Дискваліфікація на змаганнях зі спортивних бальних танців.

4. Принципи складання композицій латиноамериканських бальних танців рівня *fellow*, виходячи з переліку попередніх та наступних фігур.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел підготувати композиції з наступних танців:

Ча-ча-ча

Самба

Румба

Пасодобль

Джайв

Завдання 2. Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсні композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур.

Завдання 3. Перевірити музичну органічність композицій.

Завдання 4. Продумати вірне композиційне рівняння виконавців під час танцю.

Завдання 5. Продумати ведіння партнером партнерки, позиції пари, які будуть використовуватись під час виконання танцю.

Основна література: 1, 2, 4, 10. Інформаційні ресурси: 1, 2.

Тема: Постановка варіацій вищого рівня складності у танцях самба, ча-ча-ча, румба, пасадобль, джайв.

Мета вивчення: Аналіз побудови варіацій вищого рівня складності у танцях латиноамериканської програми.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Класифікація рухів латиноамериканської програми. 4 рівня складності фігур бального танцю:

Student

Associate

Member

Fellow

2. Універсальні правила, складені з урахуванням Правил IDU які приймаються за основу при проведенні змагань серед Ювеналів та класифікаційних груп.
3. Правила складання композицій з латиноамериканської програми згідно класифікаційних рівнів Початківець, E, D, C клас у всіх вікових категоріях. Дискваліфікація на змаганнях зі спортивних бальних танців.
4. Принципи складання композицій європейських бальних танців рівня *fellow*, виходячи з переліку попередніх та наступних фігур.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел підготувати композиції з наступних танців: самба, ча-ча-ча, румба, пасадобль, джайв.

Завдання 2. Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсні композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур.

Завдання 3. Перевірити музичну органічність композицій.

Завдання 4. Продумати вірне композиційне рівняння виконавців під час танцю.

Завдання 5. Упорядкувати рухи композиції згідно довгої та короткої лінії танцю, та переходів з однієї на іншу. Підготувати перелік фігур, з допомогою яких можна змінювати рух пари і виконувати композицію варіативно (*floorcraft*).

Основна література: 1, 2, 4, 10, 11. Інформаційні ресурси: 1, 2.

Тема: Фігури рівня складності freestyle у танцях самба, ча-ча-ча, румба, джайв, пасадобль.

Мета вивчення: Вивчення та опанування фігур рівня складності рівня freestyle.
Аналіз техніки та механіки виконання.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Розподіл фігур латиноамериканської програми на «базові» і «ускладнені» (*advanced*).
2. Принципи створення конкурсної композиції з латиноамериканських бальних танців рівня *freestyle* згідно наступних засобів пластичної виразності:
  - динамічна органічність;
  - композиційна органічність;
  - багатство и різноманітність танцювальної лексики (в том числі лінійних поз, базових фігур, фігур, запозичених з інших танців) і її доречність;
  - співвідношення стаціонарних, прогресивних і обертальних фігур;
  - відповідність рівнів майстерності танцюристів;
  - відповідність музикальній фразировці, ритміці и мелодиці танцю;
  - імпровізаційність и варіативність.
3. Особливості створення композиції латиноамериканського бального танцю які обумовлені його конкурсною специфікою.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел та відеоматеріалів підготувати композиції з наступних танців:

самба

ча ча ча

румба

пасадобль

джайв

Завдання 2. Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсні композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур

Завдання 3. Перевірити музичну органічність композицій

Завдання 4. Продумати вірне композиційне рівняння виконавців під час танцю

Завдання 5. Упорядкувати рухи композиції згідно довгої та короткої ліній танцю, та переходів з однієї на іншу. Підготувати перелік фігур, з допомогою яких можна змінювати рух пари і виконувати композицію варіативно (*floorcraft*).

Основна література: 1, 2. Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Підтримки. Оволодіння технікою безпеки виконання підтримок.

Мета вивчення: Досконало вивчити складові пункти безпеки при виконання підтримок. Техніку дії та механіку рухів.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Дати визначення поняттю «композиційний план».
2. Назвати складові частини композиційного плану.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити форму та ідею руху.

Завдання 2. Зробити аналіз дії.

Завдання 3. Створити комплекс вправ підвідних до підтримки.

Основна література: 10. Додаткова література: 1,2. Інформаційні ресурси: 1, 2, 3, 4.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

Тема: Написання курсової роботи.

Мета вивчення: Поглиблене вивчення латиноамериканського бального танцю.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Визначте напрямки зародження та розвитку латиноамериканського танцю.
2. Жанри, форми, види латиноамериканських танців. Дати характеристику термінів.
3. Проведіть аналіз впливу різноманітних видів хореографічного мистецтва на латиноамериканський танець.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначення теми курсової роботи та особливості написання вступу.

Тема курсової. Актуальність. Визначення предмету дослідження.

Завдання 2. Розробка плану курсової роботи. Створення плану.

Завдання 3. Проведення досліджень та фіксація отриманих результатів.

Написання розділів роботи.

Завдання 4. Оформлення курсової роботи та підготовка до її захисту. Проведення підготовки до захисту. Специфіка оформлення.

Основна література: 3, 8. Інформаційні ресурси: 1, 2, 3, 4.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 13

Тема: Створення конкурсних композицій з латиноамериканських бальних танців рівня *freestyle*. – 15 год.

Мета вивчення: поглиблене вивчення принципів створення конкурсних композицій латиноамериканських бальних танців рівня *freestyle*.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Розподіл фігур латиноамериканської програми на «базові» і «ускладнені».
2. Роз'яснити поняття:
  - динамічна органічність;
  - композиційна органічність;
  - художня образність;
  - багатство и різноманітність танцювальної лексики (в том числі поз, трюкових и акробатичних фігур) і її доречність;
  - відповідність рівнів майстерності танцюристів;
  - відповідність музикальній фразировці, ритміці и мелодиці танцю;
  - імпровізаційність та варіативність.
3. Особливості створення композиції латиноамериканського бального танцю які обумовлені його конкурсною специфікою.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел та відеоматеріалів підготувати композиції з наступних танців:

- 1) Ча-ча-ча
- 2) Самба
- 3) Румба
- 4) Пасодобль
- 5) Джайв

Завдання 2. Перевірити музичну органічність композицій, грамотність відображення музики, її акцентів

Завдання 3. Гармонійно поєднати елементи з великим переміщенням і без нього

Завдання 4. Врахувати відповідність фізичним можливостям танцюристів і їх рівнем підготовки

Завдання 5. Проконтролювати відповідність особливостям партнерів, наприклад ростовим

Завдання 6. Продумати акробатичні елементи, підтримки та пози, які є необхідність використати в композиції

Завдання 7. Вивчити рухи з інших видів хореографії, які будуть використовуватись в композиціях.

Основна література: 1, 2, 4, 9, 10, 11. Додаткова література: 1,3,4,5,6,12,13.

Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14

Тема: Розгортання варіації латиноамериканських танців на паркеті, поняття напрямку рухів, логічності побудови, правила для виконавців латиноамериканського конкурсного танцю.

Мета вивчення: Проаналізувати, та отримати практичний досвід моделювання варіацій згідно стандартним розміром паркетної площадки та правил діючих на змаганнях з спортивного танцю.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Напрямки рухів (оберти, динамічний рухи, статика).
2. Розподіл хореографії на етапи:
  - Зав'язка.
  - Розвиток дії.
  - Кульмінація
  - Розв'язка або фінал.
3. Музика для танцю, та залежність номеру від музичного матеріалу .
4. Танцювальні комбінації та композиційні перебудови номеру.
5. Особливості та методика проведення репетиційної роботи з виконавцями танцю.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел та відеоматеріалів створити конкурсну варіацію, враховуючи наступні питання:

- Підбір рухів та варіантів дії;
- Підготувати план хореографії для партнера і партнерки;

- Врахувати вплив музики на виконання танцю;
- Аналіз теоретичний та практичний зробленої хореографії.

Завдання 2. Відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів і робота з виконавцями над манерою та характером виконання.

Основна література: 1, 2, 4, 11. Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 15

Тема: Практичне вивчення студентами двох партій (партнер, партнерка) у танцях латиноамериканської програми.

Мета вивчення: Підвищення рівня викладача з боку практичних знань та їх застосування щодо хореографічної партії партнера та партнерки.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Види ведення в парі та їх особливості.
2. Взаємодія різноманітних хореографічних аспектів під час створення конкурсної композиції.
3. Манера та характер виконання латиноамериканських бальних танців.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Вивчити танцювальні рухи кваліфікаційного рівня протилежного виконання (партнера чи партнерки).

Завдання 2. Вивчити танцювальні рухи рівня фрістайл протилежного виконання (партнера чи партнерки).

Завдання 3. Відпрацювати танцювальні варіації кваліфікаційного рівня за партнера та за партнерку.

Завдання 4. Відпрацювати танцювальні варіації рівня фрістайл за партнера та за партнерку.

Основна література: 1, 2. Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 16

Тема: Взаємодія, ведення у танцях латиноамериканської програми

Мета вивчення: Поняття взаємодія, введення, пара, партнер, партнерка.

Особливості виконання танців у зв'язку з ідеями та ролями партнерів у парі.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Взаємодія як універсальний механізм отримання зворотного зв'язку з світом, та невербальна передача інформації
2. Ведення аспекти синтезу всіх складових танцю у ідею «акція-реакція» партнер-партнерка.
3. Психологічні аспекти роботи з парою. Вирішення конфліктів. Настрій.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Види взаємодії (гравітація, інерція, механіка руху, невербальний емоційний контакт та інше).

Завдання 2. Вивчити основні вимоги до створення пар (вікові, рівневі та інші).

Завдання 3. Створити образи виконавців.

Завдання 4. Відпрацювати танцювальні комбінації, рухи і проробити з виконавцями манеру та характер виконання з вектором на взаємодію.

Основна література: 1, 2, 11. Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 17

Тема: Стан, емоційна виразність, напрямок дії у танцях латиноамериканської програми.

Мета вивчення: Поняття емоції, емоційний стан, психологічні аспекти розвитку виконавців латиноамериканського танцю. Вплив через танець на глядачів, зони впливу та напрямок дії.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Дати визначення поняттю «Стан, емоційна виразність».
2. Назвати танці з рухами по «лінії танцю», та локально вистроєними хореографіями. Зони впливу на глядачів.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити аспекти в характері виконання танців латиноамериканської програми.

Завдання 2. Розробити на основі вже побудованої хореографії слабки та акцентовані частини з позиції емоційної виразності виконання.

Завдання 3. Зробити аналіз хореографії з позиції напрямку дії. Роль партнера та партнерки.

Завдання 4. Створити композиційний план згідно його складових частин.

Основна література: 1,2,5,11,12,13. Додаткова література: 1,5,6,7,8,10,12,13.

Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 18

Тема: Індивідуальність та засоби її розвитку, інтерпретація та еkleктика в танцях латиноамериканської програми.

Мета вивчення: Пошук принципів створення конкурсної хореографії латиноамериканського танцю (Freestyle) на основі основних рухів.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Ідея розвитку хореографії, шляхи їх розкриття засобами поглиблення якості та пошуку нових форм.
2. Характер дії, підпорядкування музичному матеріалу.
3. Хореографічні образи, необхідні для латиноамериканського танцю.
4. Створення хореографічного тексту, який буде характеризувати образи.
5. Створення експозиції, зав'язки, комбінації та композиційні перебудови «розвитку дії», кульмінації і розв'язки.
6. Танцювальні комбінації і гармонійність, манера та характер їх виконання.
7. Розробка і написання композиційного плану.
8. Основи роботи з виконавцями.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Аналіз обраних теми та ідеї танцю у зв'язку з індивідуальністю виконавця.

Завдання 2. Аналіз музичного матеріалу.

Завдання 3. Створення хореографічних образів.

Завдання 4. Розподіл музичних фрагментів між виконавцями.

Завдання 5. Створений танець слід записати у схематичній формі фіксуючи музикальний розмір, кількість тактів, музикальну розкладку рухів у відповідності до часток такту.

Завдання 6. Розучування окремих рухів та комбінацій з виконавцями.
Відпрацювання танцю під музику.

Основна література: 3, 4, 6, 9, 10. Додаткова література: 1,3,4,5,6,7,8,10,12,13.
Інформаційні ресурси: 1, 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 19

Тема: Використання засобів та методів розвитку з сумісних з латиноамериканським танцем напрямків хореографії

Мета вивчення: Пошук нових форм у побудові хореографії латиноамериканського танцю.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Дати визначення поняттю «латиноамериканський танець, види танців».
2. Назвати складові частини комплексної підготовки хореографа викладача латиноамериканського танцю.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити можливі вектори пошук нових форм у смежних областях хореографічного мистецтва.

Завдання 2. Зробити пошук архетипічних рухів характерних для всіх танців, проаналізувати особливості застосування.

Завдання 3. Зробити музичний аналіз побудованої хореографії.

Завдання 4. Створити танцювальні малюнки.

Основна література: 3, 6, 7, 8, 10, 11. Інформаційні ресурси: 1, 2
Додаткова література: 1,3,4,5,6,7,8,10,12,13.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 20

Тема: Створення розгорнутої хореографічної композиції (або формейшену).

Мета вивчення: поглиблене вивчення принципів створення розгорнутої хореографічної композиції у латиноамериканському танці.

Обладнання:

1. Танцювальна зала
2. Інтернет-ресурси
3. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

- 1 Програма латиноамериканських танців, шляхи їх розкриття. Засоби, мета, методи.
3. Хореографічні образи, необхідні для латиноамериканського танцю.
4. Створення хореографічного тексту, який буде характеризувати образи.
5. Створення експозиції, зав'язки, комбінації та композиційні перебудови «розвитку дії», кульмінації і розв'язки.
6. Танцювальні комбінації і гармонійність, манера та характер їх виконання.
7. Розробка і написання композиційного плану.
8. Основи роботи з виконавцями.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Аналіз обраних теми та ідеї танцю.

Завдання 2. Аналіз музичного матеріалу.

Завдання 3. Створення хореографічних образів.

Завдання 4. Проработка механіки рухів, техніки дії.

Завдання 5. Створений танець слід записати у схематичній формі фіксуючи музикальний розмір, кількість тактів, музикальну розкладку рухів у відповідності до часток такту.

Завдання 6. Розучування окремих рухів та комбінацій з виконавцями.

Основна література: 3, 6, 8, 9, 11. . Інформаційні ресурси: 1, 2, Додаткова література: 1,3,4,5,6,7,8,10,12,13.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Laird W. W. Technique Of Latin Dancing / Walter William Laird. — Brighton : Published by International Dance Publications, 1998. — 186 p.
2. Walter Laird. «Laird Technique of Latin Dancing» - International Dance Teachers' Association / Chapman Graphics, year: 2014, 260 pages.
3. Колногузенко Б. М. Види мистецтва та хореографії : [метод. посіб. для підгот. бакалаврів і спеціалістів за фахом «Хореогр.» 6.020200] / Б. М. Колногузенко ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2009. — 140 с.
4. Винкельхаус М. «Танцюємо по максимуму: посібник зі спортивного танцю для танцюристів-практиків» - Київ, основа принт, 2009.
5. Дени Г. Всі танці - Київ : Муз. Україна, 1983.
6. Решитило В. Театр танцю Вадима Єлізарова / В. М. Решитило. — Київ : АДЕФ-Україна, 2008. — 271 с.
7. Колногузенко Б. М. Хореографічне мистецтво : зб. ст. / Б. М. Колногузенко ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2008. — 222 с.
8. Методика роботи з хореографічним колективом: основи курсу : навч.-метод. посібник для студентів спец. «Хореографія» (для денної та заочної форми навчання) / В. М. Волчукова, Н. А. Бугаєць, О. В. Ліманська, О. М. Тіщенко. — Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2013. — 326 с.
9. Композиція танцю. Музика — основа для створення танцю : метод. рек. до вивчення курсу «Мистецтво балетмейстера» для студентів хореогр. від-ня ін-ту культури та керівників аматор. хореогр. колективів / Харків. держ. ін-т культури ; [уклад. Б. М. Колногузенко]. — Харків : ХДІК, 1992. — 39 с.
10. Основи композиції та постановки танцю: сучасна тема в хореографії : навч. посібник / О. В. Ліманська, Н. А. Бугаєць, О. В. Барабаш, В. А. Косиченко. — Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2014.
11. Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання [Електронний ресурс] : конспект лекцій. Освітня програма "Бальна хореогр.", галузь знань: 02 "Культура і мистецтво", спец. 024 "Хореогр.", ф-т хореогр. мистецтва / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. бальної та сучас. хореогр. ; [уклад. М.М. Берднік]. — Харків : ХДАК, 2022. — 75 с.
12. Дени Г., Дасвиль Л. «Всі танці». (2 вид.) - Україна, 1987.
13. Діниця Е. В., Ермаков Д. А., Іваннікова О. В. «Абетка танців» - Донецьк, Сталкер, 2004.

Додаткова література

1. Берднік М. Вплив історичних хореографічних витоків на формування змісту емоційної складової латиноамериканського бального танцю. Культура України, вип. 80, 2023. С. 76-81.
2. Вакуленко О. П'єр Цухер-Марголе — фундатор стандартів латиноамериканської програми бальних танців. Вісник КНУКіМ. Серія Мистецтвознавство. 2015. Вип. 33. С. 25-30.

3. Журавльов О. Періодичне видання, журнал «Тутті-інформ» - Україна, Харків, 1996-2000.
4. Журавльов О. Періодичне видання, журнал «Туттіденс» - Україна. реєстр. 20. 12. 2005 р., КІ № 10761, Харків, 2006-2009.
5. Кеба М. Естетична виразність спортивного бального танцю. Культура і сучасність. №2, 2019. С. 102-106.
6. Кеба М. Спортивний бальний танець у контексті нарративного дискурсу. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 31, том 1, 2020. С. 136-140.
7. Павлюк Т. Англізація та канонізація бального танцю наприкінці ХІХ — на початку ХХ століття. Вісник НАККіМ, 2021. №3. С. 140-145.
8. Павлюк Т. Бальна хореографія: монографія. Київ: НАККіМ, 2017. 174 с.
9. Павлюк Т. Мистецтво бальної хореографії: історія та тенденції розвитку: монографія; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. - Київ : Довіра, 2020. - 290 с.
10. Павлюк Т. Роль бальної хореографії та її культурної місії в суспільстві: структурно-функціональний аналіз. Культура України, 2012, вип. 36. С. 213-220.
11. Сизоненко В. Історичний розвиток бальних танців латиноамериканської програми: компаративний аналіз. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 54, том 2, 2022. С. 2-14.
12. Спесивих О. Детермінанти успішності пар у спортивному танці. Молодіжний науковий вісник. 2012. С. 119-121.
13. Спінул І., Спінул О. Сутність поняття «виконавська майстерність» у спортивних бальних танцях. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 2023. Вип. 209, с. 368-373. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-209-368-373>.
14. Спінул І., Спінул О. Теоретико-методологічні основи підготовки майбутніх фахівців сучасних бальних танців. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2021. Вип. 195. С. 128-133.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури [Електронний ресурс] : сайт. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>.
2. Репозиторій ХДАК [Електронний ресурс] : сайт. — Режим доступу: <http://195.20.96.242:5028/khkdkak-xmlui/>.
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка [Електронний ресурс] : сайт. – Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>.
4. Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ**

Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 024 Хореографія
освітньої програми **Бальна хореографія**

Укладачі:

БЕРДНІК Микола Миколайович, викладач кафедри
сучасної та бальної хореографії;
ШКУРСЬВ Кирило Іванович, старший викладач кафедр
сучасної та бальної хореографії, кандидат мистецтвознавства,
заслужений тренер України зі спортивних танців.

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір М. М. Берднік

Підписано до друку 29.04.2024 р. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 7,67. Обл.-вид. арк. 8,52.

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.